

Tjänsteställe, handläggare
Specifika samverkansrådet för folkhälsa

Datum
2021-11-19

Sekreterare
Linnéa Hedkvist

Protokoll specifika samverkansrådet för folkhälsa

Tid: Fredag den 19 november 2021 kl 09.00-12.00

Plats: Digitalt via Zoom

Vid protokollet

Linnéa Hedkvist
Sekreterare

Justerat: 2021-12-23

Behcet Barsom
Ordförande

Hans Sedström
Justerare

Närvarande ledamöter:

Hans Sedström	Askersunds kommun
Örjan Andersson	Degerfors kommun
Veronica Wallgren	Hallsbergs kommun
Bella-Maria Kronman	Hällefors kommun
Martin Hårsmar	Karlskoga kommun
~~Annica Sjöqvist~~	~~Kumla kommun~~
Nils Olof Tivemyr	Laxå kommun
~~Berth Falk~~	~~Leksbergs kommun~~
Mathz Eriksson	Lindesbergs kommun
~~Ronnie Edvardsson~~	~~Ljusnarsbergs kommun~~
Tom Rymoen	Nora kommun
~~Jimmy Nordengren~~	~~Örebro kommun~~
Kristin Lundström	Örebro läns bildningsförbund (del av mötet)
~~Unnur Tryggvadóttir Nordell~~	~~RF-SISU Örebro län~~
Behcet Barsom	Region Örebro län

Övriga närvarande:

Ingmar Ångman	Region Örebro län
Anna Jakobsson	Region Örebro län
Linnéa Hedkvist	Region Örebro län

Postadress
Region Örebro län
Regional utveckling
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 1, Örebro
Tel: 019-602 70 00
Organisationsnummer: 232100-0164

1. Mötet öppnades

Ordförande Behcet Barsom hälsade de närvarande välkomna till dagens möte.

2. Val av justerare utöver ordförande

Hans Sedström utsågs till justerare.

3. Godkännande av dagordning

Förslaget till dagordning godkändes.

4. Föregående mötes protokoll

Protokollet från föregående möte den 17 september lades till handlingarna.

5. Tema Närmiljöer och trygghetsskapande arbete ur folkhälsosynpunkt

Inledning, Anna Jakobsson

Det folkhälsopolitiska målområdet, boende och närmiljö, innebär tillgång till en fullgod och ekonomiskt överkomlig bostad, bostadsområden som är socialt hållbara samt sunda boendemiljöer på jämlika villkor.

Boende och närmiljö kan dels uppfattas som positiva faktorer som trygghet, gemenskap och attraktiva närmiljöer, dels negativa faktorer som kriminalitet, segregation och utanförskap.

När det gäller trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete har utredningen om kommunernas brottsförebyggande ansvar lämnat sitt slutbetänkande "Kommuner mot brott" (SOU 2021:49). Utredningens uppdrag har varit att:

- beskriva och analysera verksamheter inom kommunerna som kan bidra till det brottsförebyggande arbetet
- föreslå hur ett lagstadgat kommunalt ansvar för det brottsförebyggande arbetet bör utformas och vilka verksamheter som bör omfattas av ett sådant ansvar
- lämna förslag som bidrar till att kommunerna på ett effektivt sätt kan fullgöra sitt ansvar för det brottsförebyggande arbetet.

Ett bildspel om utredningen bifogas protokollet.

Socialtjänstens ansvar och insatser vid normbrytande beteende hos barn och unga, Monika Boström, IFO Örebro kommun

Socialnämnden ska stödja och motivera människor att finna sammanhang och handlingsalternativ. Samverkan sker med skola, förskola, regionen, polis, m fl. Man arbetar i första hand med frivillighet och egna resurser och för tidig upptäckt och tidigt stöd.

Socialtjänsten styrs av ett flertal lagar; Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om vård av unga, 0-21 år (LVU), Lagen om vård av missbruk, från 18 år (LVM), Offentlighet och sekretesslagen (OSL), Föräldrabalken (Fb) och Barnkonventionen.

Socialtjänstens kunskap om vilka barn och unga som behöver stöd kan ske genom orosanmälningar och utan dessa vet inte socialtjänsten att hjälp kan behövas. Det är socialtjänstens ansvar att finnas tillgänglig och ha en tydlig hemsida, lyssna på barnet / ungdomen, erbjuda stöd och hjälp, skydda, omvärldsbevaka och samverka.

När en orosanmälan kommit registreras och bedöms den alltid oavsett innehåll. Familjen får en snabb tid med socialtjänsten för att prata om oron och vid oro inleds en utredning. I denna ska familjens egna resurser belysas och information lämnas om det stöd som finns. Familjen ska känna sig välkommen och välkommen åter.

En utredning är viktig, så att hela familjen erbjuds rätt typ av stöd eller behandling.

Frågor/synpunkter: Hur har situationen förändrats över åren? Attityderna har blivit hårdare, fler med skulder, fler skjutningar. Socialtjänsten måste hänga med i utvecklingen.

I den politiska debatten krävs hårdare tag, vad gör socialtjänsten? Viktigt att socialtjänsten får signaler om vad som händer. Orosanmälningar behövs. Det förebyggande arbetet är viktigt likaså att bygga tillit till socialtjänsten. När socialtjänsten föreläser om sitt arbete synliggörs människorna i verksamheterna. Finns det insatser som motsvarar dagens situation? Finns det hopp? Ja, men önskvärt att det inte finns köer till insatser.

Viktigt med tidiga förebyggande insatser. Barnmorskemottagningen är en viktig arena och en naturlig ingång till allt stöd som finns, t ex familjecentraler. Vi når dem som är motiverade, hur kunna nå dem som inte är motiverade. Insatser kostar pengar, vad mäktar en liten kommun med?

Exempel i länet är samordning socialtjänst och skola, samlokalisering av verksamheter i familjecentralen. Samverkan är viktig, likaså att samnyttja de resurser som finns. Viktigt att de olika professionerna pratar samma språk Placeringar kostar mycket pengar som kan användas på annat förebyggande arbete. Nya socialtjänstlagen betonar det tidiga arbetet och det förebyggande arbetet.

EST-Effektiv samordning för trygghet. Cecilia Ljung folkhälsochef Karlskoga och Degerfors kommuner.

I Karlskoga kommun finns ett brett brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete genom metoden EST som inbegriper flera olika parter lokalt. Målet är att bidra till trygghet, säkerhet och upplevelse av trygghet. En strategisk samverkansöverenskommelse för ökad trygghet samt bekämpning och förebyggande av brott finns för perioden 2021 – 2025. I denna finns följande delområden:

- Grundläggande fri och rättigheter
- Alkohol, narkotika, dopning och tobak
- Våld i nära relationer
- Våld i offentlig miljö
- Familjestöd
- Skadegörelse/klotter
- Organiserad brottslighet
- Trafik och annan ordningsstörning

Uppdraget i EST-arbetet är Ta fram en gemensam lägesbild över händelser, analysera lägesbild och föreslå direkta åtgärder och insatser, prioritera och genomföra åtgärder utifrån rådighet samt kommunicera och ha dialog internt och externt. Följande effekter förväntas:

- Minskat antal incidenter.
- Genomförande av effektiva, riktade insatser och åtgärder för berörda ungdomar.
- Genomförande av konstruktiva och trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön.
- Upplevelse av ökad trygghet
- Samordnat arbete och dialog med utgångspunkt från händelser och övergripande lägesbilder – Embrace Safety

Utifrån övergripande analyser och lägesbilder planeras insatser i olika områden. Exempel på insatser är: Trygghetskampanj #snackaomtrygghet, sommarlovs- och fritidsgårdsaktiviteter för barn och unga, Pop Up-parken, trygghetsvandringar.

Frågor/synpunkter: Hur känd är verksamheten av medborgarna? I samband med Trygghetskampanjen arbetade man mycket med media. Ca 700 synpunkter kom in. Olika samverkansformer t ex UNIK, Ungdomars nöjeskvällar i Karlskoga, ger lugnare stämning och färre polisanmälningar. Skapar också mer tid för dialog och stärker tilliten mellan aktörerna.

Hur följer politiken upp arbetet? Styrning och uppföljning via det brottsförebyggande rådet. Kommunstyrelsen var drivande i trygghetskampanjen. UNIK-kvällarna genomförs med en liten budget som sparar en massa andra kostnader.

Lokalt trygghetsskapande arbete. Maria Lindborg, platschef Partnerskap Örebro Brickebacken

Trygghet är individens upplevelse av säkerheten/risken och säkerhet den faktiska risken att utsättas för brott och ordningsstörningar. Det finns fyra olika faktorer som kan påverka en individs trygghet och upplevelse av säkerhet:

- Känslan av kontroll
- Tillit till samhället och andra människor
- Anhöriga och andras säkerhet
- Individens tro på sin egen eller andras förmåga att förhindra brott och hantera eventuella konsekvenser

Det är viktigt att jobba med trygghet därför att brister i trygghet och säkerhet förvärras över tid vilket kan leda till stigmatisering och stämpling av området. Viktigt att arbeta proaktivt, t ex genom trygghetsvandringar och städdagar och genom att på olika sätt undersöka i vilken mån den fysiska miljön påverkar säkerheten och tryggheten i det aktuella området. Ledorden för att skapa lokal trygghet är samarbete och samverkan, inflytande och delaktighet, inkludering samt relation och tillit.

Frågor/synpunkter: Hur har arbetet i Brickebacken utvecklats under årens lopp? Arbetet handlar om empowerment och att vara på plats för att skapa tillit och förtroende. Samverkan som gör skillnad inte för dess egen skull. Sätta individen i mitten. Vara genuint intresserad av människor.

Snyggt och tryggt. Polisnärvaro kan vara trygghetsprovocerande i en liten kommun med låg polisnärvaro. Viktigt att polisen syns och att det uppfattas positivt. MBU – människan bakom uniformen. Visa sig tidigt.

Gruppdiskussioner genomfördes för att ge möjlighet till reflektion kring de föreläsningar som genomförts. Följande lyftes från diskussionerna:

- Framtidens byggande – hur kan vi tänka framöver för att motverka gängkriminalitet och segregation och främja ett hållbart byggande även för svagare grupper? Bygga snyggt och tryggt. Minimera risken för "Hot spots".
- Polisnärvaron är svag i de mindre kommunerna. Utlåning av poliser till andra uppgifter i andra delar av landet vilket skapar brist på lokal närvaro.
- Försörjningsstöd – konflikt med budget när man bygger nya och dyra bostäder.
- Social dumpning i norra länsdelen vilket medför import av kriminalitet och missbruk. Kan ett alternativ vara att man river bostäder?
- Trafiken som otrygghetsfaktor.
- I en liten kommun finns positiv social kontroll och närheten till samverkan. Samverkan för att uppnå Agenda 2030-målen om en hållbar kommun.
- Viktigt att engagera hela samhället i frågorna, föräldrar, föreningsliv.
- Underhålla de små orterna inte bara kommunernas centralorter.
- Hur kan man öka föräldransvaret när fältassistenter är borttagna? Balans mellan det offentliga och det ideella. Kommunen kan handleda de ideella krafterna.
- Inom ramen för EST-arbetet hur kan enskilda personer bli rapportörer och kapabla väktare?
- Behöver samlas i hela samhället – LOKBRÅ ett sammanhang som kan behöva breddas.
- Engagera medborgare, föreningsliv, ledare, föräldrar . Kommunens uppgift är att samordna, få ihop samhället.
- Nödvändig väg att satsa förebyggande och långsiktigt.

6. Uppföljningsdag 2021

Linnea Hedkvist informerade hur planeringen av Uppföljningsdag 2021 den 17 december fortskrider. I dagsläget är drygt 50 deltagare anmälda.

7. Aktuellt inom folkhälsoområdet

Linnea Hedkvist informerade om de aktiviteter som Mötesplats Social hållbarhet arrangerar:

- Digital seminarieriserie

22 november 2021, nya sätt att använda befolkningsdata för att stärka hälsan

1 februari 2022, Ekonomi och effektivitet som drivkraft för främjande och förebyggande arbete

25 april 2022, stadsplanering och hälsa – en bättre stad för hela livet

- Konferens den 20-21 september 2022 i Örebro

8. Rapport från chefsgrupp folkhälsa

Ingmar Ångman rapporterade. Sedan föregående möte har chefsgruppen hållit ett möte (november).

Protokollen finns även på Region Örebro läns hemsida:

<https://utveckling.regionorebrolan.se/sv/valfard-och-folkhalsa/natverk-och-samverkan/?E-2-18747=18747#accordion-block-2-18747>

9. Frågor att lyfta till kommande möten

Följande förslag lyftes: Processen för nya ök efter 2023. Handlingsplan för god, jämlik och jämställd efter 2022. Levnadsvanor och hälsa, levnadsvanemottagningar, hälsosamtal.

De demografiska utmaningarna med allt fler äldre kopplat till hälsofrämjande och förebyggande arbetet. Hur mycket läggs på detta i förhållande till det behandlade. Kostnader? Sömnforskare – tysta områden i samhällsplaneringen. Ohälsofrämjande?

10. Möten 2022

Förslag:

11 februari 13-16 fysiskt möte med hänsyn till ev restriktioner.

6 maj 9-12

9 september 13-16

18 november 9-12

Specifika rådet beslutade i enlighet med förslaget.

11. Mötet avslutas

Ordförande Behcet Barsom tackade mötesdeltagarna för visat intresse och avslutade mötet.

Nästa möte hålls den 11 februari 2021 kl 13-16.

Protokoll från Specifika samverkansrådets möten hittar du här:

<https://www.regionorebrolan.se/sv/organisation-och-politik/politisk-styrning/radgivande-organ-och-kommitteer/specifika-samverkansrad/>